

Правознавство

Презентація до підручника С. Берендєєва, В. Сергієнка

Державний лад

Презентація до підручника «Правознавство. 9 кл.» (авт. С. Берендєєв, В. Сергієнко)

Поняття державного ладу

Державний лад — це система відносин, що формується на основі Конституції та законів і визначає організацію та діяльність держави.

Основні принципи державного ладу України:

- суверенітет і незалежність;
- демократизм;
- соціальна і правова держава;
- унітарність (єдність держави).

Форма держави

Форма
держави —
спосіб
організації
державної
влади.

Вона складається
із трьох елементів:
форма державного
правління;
форма державного
устрою;
форма державного
(політичного) режиму.

Саме ці
елементи
визначають, як
функціонує
держава.

Форми державного правління

Форма правління — спосіб організації вищих органів державної влади.

Основні форми:

- **Монархія.** Влада належить монарху та, як правило, передається у спадок.
- **Республіка.** Органи державної влади обираються громадянами на визначений строк.

Види монархії

Абсолютна монархія

- влада монарха необмежена;
- монарх очолює всі гілки влади.

Приклади: Саудівська Аравія, Катар, Оман.

Обмежена монархія

- владу монарха обмежують Конституція або парламент;
- буває: парламентська; дуалістична.

Види республіки

Президентська

президент —
глава держави;

уряд
відповідальний
перед
президентом.

Парламентська

уряд формується
парламентом;

президент має
переважно
представницькі
функції.

Змішана

поєднує ознаки
президентської та
парламентської
республіки.

Україна — змішана
(парламентсько-
президентська)
республіка.

Форми державного устрою

Форма державного устрою визначає територіальну організацію держави

Основні види:
унітарна держава; федерація; конфедерація; імперія.

Унітарна держава і федерація

Унітарна держава

- єдина Конституція;
- єдине законодавство;
- єдине громадянство;
- єдина система органів влади.

Приклад: Україна.

Федерація

- складається із суб'єктів федерації;
- має подвійний рівень органів влади.

Приклади: США,
Німеччина, Канада.

Конфедерація та імперія

Конфедерація

- добровільний союз незалежних держав;
- держави зберігають суверенітет;
- створюється для досягнення спільної мети.

Імперія

- держава, створена переважно шляхом завоювання;
- підкорені території перебувають під владою центру.

Політичний режим

Політичний режим — це способи й методи здійснення державної влади.

Основні види

- **Демократичний**
Народовладдя; права людини; вибори; поділ влади.
- **Антидемократичний**
Обмеження прав і свобод; концентрація влади; застосування примусу.

Демократичний та антидемократичний режими

Демократичний режим

- Верховенство права; багатопартійність; свобода слова; незалежний суд; гарантії прав людини.

Антидемократичні режими

- **Тоталітарний**
Повний контроль держави над суспільством; культ особи; цензура; одна партія.
- **Авторитарний**
Влада зосереджена в руках однієї особи або групи; обмежені політичні права; діяльність опозиції суттєво обмежена.

Висновки

- Державний лад визначає організацію та функціонування держави.
- Форму держави характеризують форма правління, державний устрій і політичний режим.
- Основними формами правління є монархія та республіка.
- За державним устроєм держави поділяються на унітарні та складні (федерації, конфедерації, імперії).
- Демократичний режим забезпечує права людини, виборність влади та верховенство права.